

Businesscases : sociaal werk rendeert

Het maatschappelijk-economisch rendement van sociaal werk

Sociaal werk draagt bij aan een betere kwaliteit van leven, het voorkomen van zorg en kan daarmee de personeels tekorten dempen. Dat concludeert onderzoeksbureau SEOR op basis van een meta-analyse van businesscases in opdracht van Sociaal Werk werkt! Sociaal werk **levert ook meer op dan het kost** en heeft een **positief effect op welzijn en gezondheid van inwoners en cliënten**. Direct en indirect draagt sociaal werk bij aan vermindering van zorggebruik, een gezonder en productiever arbeidsaanbod en een betere kwaliteit van leven. In het bijzonder op de korte termijn toont het onderzoek de waarde van sociaal werk als vervanger van dure zorgverlening. Op lange termijn zijn de effecten op welzijn en gezondheid waarschijnlijk van nog grotere betekenis.

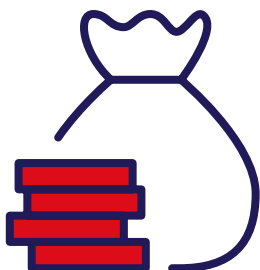
Classificatie van sociaal werk: een typologie van businesscases

In dit onderzoek zijn voor het eerst businesscases geïdentificeerd aan de hand van twee assen; preventief versus curatief en enkelvoudige versus meervoudige probleem-benaderingen. SEOR startte met een groeijst van 51 business cases. Op basis van methodische en praktische criteria is er van 32 businesscases een nadere analyse gemaakt. Er is niet zoiets als een 'one best way of social work'. Er wordt zowel bij preventieve als meer curatieve aanpakken verschil gemaakt. Overal is het rendement positief. **Op basis van een analyse van 14 businesscases met een MKBA liggen de baten gemiddeld een factor 1,6 hoger dan de kosten**. De overige businesscases zijn kwalitatief meegenomen in het onderzoek.

“ Direct en indirect draagt sociaal werk bij aan vermindering van zorggebruik, een gezonder en productiever arbeidsaanbod en een betere kwaliteit van leven.

De meerwaarde van sociaal werk: substitutie en preventie

Van oudsher biedt sociaal werk al **resultaat in een curatieve rol**, door het ondersteunen en helpen van degenen die door omstandigheden in een sociaal problematische situatie terechtkomen. Dit onderzoek bevestigt dat **sociaal werk in preventieve zin een belangrijke toegevoegde waarde heeft**, die op korte en (middel)lange termijn maatschappelijke meerwaarde heeft. Op korte termijn komt meerwaarde vooral tot stand via substitutie van zorggebruik, waardoor de druk op de arbeidsmarkt van zorgverleners kan verminderen.

Voorbeelden van substitutiemogelijkheden sociaal werk en zorgverlening*

Type activiteit(en)	Substitutie sociaal werk & zorgverlening
Intensieve persoonlijke begeleiding en schuldenaanpak (bijvoorbeeld Housing First; schuldhulpverleningstrajecten)	• Afname eerstelijnszorg (bijv. minder huisartsbezoek en maatschappelijk werk) • Afname psychologische zorg (ggz) • Afname verslavingszorg
Interdisciplinaire aanpak welzijn- en zorgdomein (uiteenlopende arrangementen tussen zorg en welzijn; bijvoorbeeld MO groep; welzijn op recept)	• Afname eerstelijnszorg, inclusief geïndiceerde zorg (verpleging en verzorging aan huis) • Afname psychologische zorg (ggz)
Buurtcoaching, presentie in de wijk (bijvoorbeeld Schilderswijk moeders)	• Afname eerstelijnszorg (bijv. minder huisartsbezoek, wijkverpleging en maatschappelijk werk) • Voorkomen van tweedelijnsvoorziening (bijvoorbeeld ziekenhuisopname)
Vraagverheldering, administratief-juridische hulp, huisbezoek en doorverwijzing (bijvoorbeeld sociaal makelen)	• Afname eerstelijnszorg (bijv. minder huisartsbezoek en maatschappelijk werk) • Uitstel opname verpleeghuis/verzorgingstehuis (verzorgenden mbo en hbo) • Afname psychologische zorg (poh-ggz) • Voorkomen van tweedelijnsvoorziening (bijvoorbeeld ziekenhuisopname)

* Uitwerking SEOR. Tussen haken staat een voorbeeld.

Op lange termijn komt de **meerwaarde** vooral tot stand via preventie van zorggebruik door het **bevorderen van een gezonde levensstijl** en het **voorkomen van andere vormen van dure ondersteuning**, denk bijvoorbeeld aan uitgaven in verband met criminaliteit, vroegtijdige schooluitval en non-participatie. Daarmee kan het een blijvend effect hebben om de druk op de brede arbeidsmarkt zorg en welzijn te dempen.

Kansen voor opschaling

Programma-inhoud:

- Heldere afbakening van de doelgroep, focus op groepen met een zekere mate van zelfredzaamheid.
- Meer nadruk op brugfunctie tussen zorg en welzijn.
- Oog voor de meerwaarde van een vaste programma-structuur (bijvoorbeeld vaste tijdstippen, of een langdurige relatie tussen de client en de sociaal werker).

Competenties en arbeidsmarkt:

- Voldoende beschikbaarheid van hoger opgeleide professionals met meervoudige competenties.
- Interprofessioneel handelen (T-shaped professional).

Gemeenten en politiek:

- Duurzaam relatiebeheer tussen sociaal werk en gemeenten.
- Meer weten over effecten sociaal werk op basis van onderzoek.

Mogelijkheden bij meer onderzoek

Meta-analyses:

- Verder uitdiepen van de positieve waardecreatie in sociaal werk, met een focus op voorkomen van hogere zorgkosten op korte en langere termijn.
- Meer langlopend effectiviteitsonderzoek in sociaal werk, met kosten en baten steeds omgerekend naar euro's.

Toepassingsgericht:

- Voortdurend (onder andere door organisaties) onderzoeken wat kosteneffectieve aanpakken zijn van sociaal werk.
- In onderzoek beter expliciteren van exacte werkwijzen sociaal werk, tussenliggende mechanismen en (kosten)effectiviteit.

Meer informatie

Meer informatie over het onderzoek vind je op onze [website](#)

© Februari 2021